

Paulus' antwoord voor vandaag

Schriftlicht
Pieter Boonstra

Van Paulus, dienaar van Christus Jezus, geroepen tot apostel en uitgekozen om het evangelie van God te verkondigen...

(Romeinen 1:1)

Alles is uit hem ontstaan, alles is door hem geschapen, alles heeft in hem zijn doel. Hem komt de eer toe tot in eeuwigheid.

(Romeinen 11:36)

De brief aan de Romeinen is nog steeds actueel. Wel behoort hij tot een van de meest moeilijke stukken uit de Bijbel. Hij roept discussie op. Er zijn hele debatten gevoerd over de betekenis van wat Paulus zegt. Petrus, de andere grote apostel, schrijft: 'Sommige stukken van Paulus' brieven zijn moeilijk te begrijpen. De valse leraren leggen zijn woorden met opzet verkeerd uit' (2 Petr. 3:15-16).

Wat Petrus hier zegt, geldt zeker ook voor de brief aan de Romeinen. 'Moeilijk te begrijpen.' En nogal eens worden zijn woorden 'verkeerd uitgelegd'.

Maar er is ook een andere kant. Als je deze brief gelovig leest, dan raak je onder de indruk. Zoals Calvijn in zijn verklaring zegt: 'Deze brief geeft toegang tot de meest verborgen schatten in de Schriften.' Je zou het nog sterker kunnen zeggen: Wanneer we deze brief niet zouden hebben gehad, wanneer deze brief niet in de Bijbel had gestaan, dan zou het de vraag zijn geweest of wij het evangelie wel goed begrepen zouden hebben.

Bijvoorbeeld datgene wat wij geloven over de Here Jezus. De betekenis van zijn lijden en sterven en zijn opstanding. Dat hebben we van Paulus, die geroepen is door Jezus Christus tot apostel en uitgekozen om het evangelie van God verkondigen (Rom. 1:1).

We weten allemaal dat Maarten Luther door het lezen van deze brief het evangelie opnieuw ontdekte. Het evangelie was in zijn tijd namelijk onder een laag stof geraakt. Het kenmerkende toen was de afluathandel, dat hele systeem dat ontstaan was om ervoor te zorgen dat je met God in het reine kwam: dat je afluathandel kocht voor jezelf en voor anderen om je schuld bij God weer goed te maken. Want dé vraag in die tijd was: hoe krijg ik een genadig God?

Dat ligt ver achter ons. Afluathandel is niet meer wat onze tijd kenmerkt. De vraag is tegenwoordig ook niet meer: hoe krijg ik een genadig God? Daar zijn we in onze tijd niet meer zo erg mee bezig. Omdat men zich niet meer zo schuldig voelt.

Maar wat is dan wel de vraag die mensen vandaag bezighoudt? En wat is het antwoord dat de Romeinenbrief geeft in onze tijd?

Harari

Iemand die een goed doorkijkje geeft in de tijd van vandaag, is Yuval Noah Harari. Inmiddels heeft hij meerdere bestsellers op zijn naam staan.

Zijn eerste boek verscheen in 2011 onder de titel *Sapiens*, de naam voor de moderne mens. Een opzienbarend boek waarin Harari duizenden jaren menselijke geschiedenis samenbalt in 400 pagina's. Oorspronkelijk geschreven in het Hebreeuws, is het vertaald in meer dan dertig talen en wereldwijd zijn er miljoenen exemplaren van verkocht. Het wordt aangeprezen door Bill Gates (van Microsoft), Mark Zuckerberg (oprichter van Facebook) en Barack Obama.

In *Sapiens* vertelt Harari het ongekende succesverhaal van de mensheid. Kijk maar om je heen. De mens heeft zich in een uiterst korte periode ontwikkeld tot een intelligent wezen dat zelfs in staat is om buitenaardse planeten te bezoeken.

Ook het vervolg is in het Nederlands vertaald. Prompt werd het uitgeroepen tot boek van de maand bij De Wereld Draait Door. In dit boek gaat Harari nog een stap verder. Het boek heet: *Homo Deus*, letterlijk vertaald: mens-god. De mens is zo machtig geworden dat we God naar de kroon steken, zo stelt Ha-

rari. Iedere generatie leeft langer en gezonder dan de vorige. We staan aan de vooravond van een grote revolutie. In de eenentwintigste eeuw, zo verwacht hij, zal de mens waarschijnlijk gaan streven naar onsterfelijkheid.

Ik citeer: “Het recht op leven” [is] de meest fundamentele waarde van de mens. Aangezien de dood een duidelijke inbreuk op dit recht vormt, is de dood een misdaad tegen de mensheid, waartegen we nietsontziend oorlog moeten voeren’ (*Homo Deus. Een kleine geschiedenis van de toekomst*, p. 33).

Keerzijde

Deze ontwikkeling die Harari beschrijft en die door velen ademloos wordt gelezen, heeft wel een keerzijde. Angst voor God is nu ver te zoeken. Sterker nog: het idee leeft dus dat we God naar de kroon steken. Dat wordt ons voorgeschieden, de suggestie wordt gewekt en de feiten lijken het te bevestigen. De mens denkt zich groots. Hij heeft overal een antwoord op.

Dat is het levensgevoel. Zoals Harari aangeeft: ‘Zelfs de aidstragedie, ogenschijnlijk het grootste medische fiasco van de laatste tientallen jaren, kan beschouwd worden als een teken van vooruitgang.’ Aids heeft in het begin veel slachtoffers kunnen maken omdat moeilijk te achterhalen was wat er precies aan de hand was. ‘Maar toen de medische stand zich eenmaal bewust werd van de mysterieuze nieuwe epidemie kostte het wetenschappers slechts twee jaar om de ziekte te identificeren, erachter te komen hoe het virus zich verspreidt en effectieve manieren aan te dragen om de epidemie te vertragen. Nog eens tien jaar later waren er nieuwe medicijnen die aids van een doodvonnis veranderden in een chronische aandoening (in elk geval voor mensen met genoeg geld voor die medicijnen)’ (*Homo Deus*, p. 23).

Nee, het is niet verwonderlijk dat in onze tijd de vraag naar een genadig God niet meer prangend is. In plaats daarvan stellen mensen nu een andere vraag. Volgens Harari: ‘Als brandweerslieden in een wereld zonder vuur, zo moet de mensheid zich in de 21ste eeuw een unieke nieuwe vraag stellen: wat gaan we nu met onszelf aanvangen?’

Waar zullen we in een gezonde, welvarende, harmonieuze wereld onze aandacht en ons vernuft op richten?’ (*Homo Deus*, p. 14).

Hoe geef ik mijn leven betekenis? Wat is de zin van mijn bestaan?

Modern levensgevoel

Dit alles gaat de gelovigen en de kerk niet voorbij. En dat kan zomaar een ontsporing met zich meebrengen. Zoals in de tijd van de Reformatie. De vraag: hoe krijg ik een genadig God – een goede vraag – ontspoorde in een foute aflaathandel. Daarom is het voor ons goed om erachter te komen wat die vraag van tegenwoordig met ons, als gelovigen en als kerken, doet.

Is er misschien vandaag ook sprake van een ontsporing? Want het gevaar is dat het algemene levensgevoel in de kerk een gelovige vertaling krijgt, zoals 500 jaar geleden gebeurde. De vraag ‘wat is de betekenis van mijn leven?’ heeft namelijk tot gevolg dat alle nadruk komt te liggen op zelfontplooiing: de gaven en de kansen die je krijgt, moet je optimaal benutten.

Dat is het moderne levensgevoel. Daarvoor moet alles wijken. Want er is niets erger dan dat jij je niet kunt ontplooiën en dat jij je gaven niet benut.

Dit algemene levensgevoel zorgt ervoor dat je jezelf centraal stelt. Jouw leven, dat jij tot je bestemming komt. Dat jij bijzonder bent. Dat jij door mensen gezien wordt als belangrijk. Dat jij het gemaakt hebt. Dat het dáárom draait. En zo ligt het gevaar op de loer dat ook op die manier naar kerk en geloof gekeken wordt. Wat levert het op voor mijn bestemming? Hoe kan ik mijn gaven inzetten? Wat wil God aan mij geven, zodat mijn leven bijzonder is? Hoe word ik even uitgetild boven dit bestaan?

Je levensdoel

En juist dan blijkt de brief aan de Romeinen ook in onze tijd als een bliksem in te slaan. Want als je deze brief leest, kom je tot een onthutsende ontdekking. Luther had die ervaring toen hij ontdekte dat God je genadig is wanneer je gelooft!

Zo komt het Woord van God in deze brief als een tweesnijdend zwaard op

NaderBekeken

- **Schriftlicht**
Paulus’ antwoord voor vandaag 162
Pieter Boonstra
- **Kroniek**
Verzoening door voldoening – een middeleeuws idee? 165
Bart van Egmond
- **Thema**
Kerkelijk besef op niveau 170
Hans Maris
- **Column**
Hartelijke mannenzang in Katwijk 174
Gijs Zomer
- **Woordwaarde**
Het eerste verbondswoord 175
Gert Kwakkel
- **Getuigen.nu**
Vergist God zich niet? 177
Peter Drost
- **Interview**
Opbouw in onvergetelijk Oekraïne 178
Henk Drost
- **Kerkgeschiedenis**
Reformatie en Contrareformatie in Oostenrijk - Bloei en onderdrukking 182
Peter Drost
- **Gemeentebreed**
Mijn kind doet geen belijdenis... 183
Dick Dreschler
- **Gelezen**
Hoe evangelisch is reformatorisch Nederland? 185
Arie Baars
- **Gedicht**
Een koraal. Rutger Kopland 188
Gert Slings
- **Persrevue**
Contouren voor een herenigde kerk: GKv en NGK 189
Een veel mishandelde bijbeltekst 191
Perry Storm

ons af. Op ons, die bijna dwangmatig bezig zijn met de ontplooiing van ons leven hier op aarde, met als gevolg dat we onszelf centraal stellen, dat het gaat om ónze gaven en om ónze ontwikkeling.

Dan komt de boodschap van de brief aan de Romeinen als een mokerslag binnen: dat het helemaal niet gaat om jou, maar dat het gaat en draait om God. Dát is je levensdoel.

Zoals Paulus zegt in het slotvers van hoofdstuk 11: 'Alles is uit hem [God] ontstaan, alles is door hem geschapen, alles heeft in hem zijn doel. Hem komt de eer toe tot in eeuwigheid.'

Hierom gaat het in het evangelie.

Hierom gaat het in ons geloof! Je levensdoel ligt niet in jezelf, maar in God. Je levensdoel zit niet in jouw gaven en talenten en mogelijkheden. Je levensdoel is je Schepper alle eer te geven.

De zogenaamde Grote Catechismus van Westminster, opgesteld door de synode die ook de Westminster Confessie aanvaardde, opent anders dan de Heidelbergse Catechismus. De eerste vraag is niet: Wat is uw enige troost in leven en sterven? Maar: 'Wat is het voornaamste en hoogste doel van het leven van de mens?'

En dan wordt als antwoord gegeven: 'Het voornaamste en hoogste doel van het leven van de mens is de verheerlijking van God en het zich in Hem ten volle en eeuwig verheugen.'

Daarover gaat het in het boek Romeinen.

Je zou kunnen zeggen: het is het fascinerende verhaal van de reddende kracht van het evangelie. Deze reddende kracht is een mysterie. Onnavolgbaar, ondoordringbaar, onbegrijpelijk. Paulus zegt in Romeinen 11:33:

'Hoe onuitputtelijk zijn Gods rijkdom, wijsheid en kennis, hoe ondoordringbaar zijn oordelen en hoe onbegrijpelijk zijn wegen.'

Let wel: Paulus zegt dit over Gods verlossingsplan. Over hoe God dat doet: onbegrijpelijk, onnavolgbaar. Je kunt Hem alleen maar loven en prijzen als je ziet hoe God dat doet. Het is een lofzang die, zeg maar, meeloopt vanuit deze brief van Paulus naar het laatste bijbelboek. In Openbaring hoort Johannes hoe de lof gezongen wordt aan God en het Lam. Vanwege Gods verlossingsplan.

Betekenis

Wat is de zin, de betekenis van ons leven hier op aarde? Dat is de vraag die in alle tijden gesteld wordt. Maar in onze tijd klinkt ze sterker, heviger. Het is in onze dagen de vraag aller vragen. En zo wordt er in onze tijd enorm opgekeken tegen mensen die van hun leven kunnen zeggen dat het betekenis heeft. Dat ze iets bereikt hebben, dat

ze het maximale eruit gehaald hebben, en daar openlijk mee koketteren. Met de huidige moderne technologie heb je daar ongekende mogelijkheden voor. Dat je de wereld laat delen in hoe jij geniet, hoe jij iets van je leven maakt, hoe jij je dromen hebt waargemaakt, hoe gelukkig jij bent. Via de 'social media'

is het mogelijk jezelf helemaal 'in the picture' te zetten. Wie dat kan, heeft het gemaakt.

Dat is onze tijd. Met zijn eigen idolen. Sporthelden, met name voetballers, met een miljoenentransfer op zak, influencers met miljoenen volgers. Hún leven heeft zin, zo is de suggestie! Of mensen die het gemaakt hebben omdat ze veel geld op hun bankrekening hebben: de Bill Gates en Mark Zuckersbergs van deze wereld. Of mensen als Harari die de ene bestseller na de andere produceren.

Het is een tijd waarin de mens denkt God naar de kroon te kunnen steken, waarin de mens in ieder geval meer dan ooit denkt dat hij het middelpunt is.

Hoe geef ik mijn leven betekenis? Wat is de zin van mijn bestaan?

Paulus geeft een ander antwoord op deze vraag. Het gaat om de reddende kracht van het evangelie waardoor mensen God in hun leven centraal gaan stellen. Dat ze niet alleen voor de vorm, maar met heel hun hart Hem dienen, Hem gehoorzamen. Mensen die zich in Hem verheugen, die blij en verwonderd zijn over zijn verlossingswerk: onnavolgbaar, ondoordringbaar, onbegrijpelijk. Mensen die het begin van de eeuwige vreugde in hun hart voelen (HC, zd. 22).

Dat geeft een diepe dankbaarheid, dat God die mensen terugbrengt naar hun doel. Naar hun bestemming, de plaats waarvoor Hij hen oorspronkelijk geschapen heeft. Om Hem te dienen, te verheerlijken. Om Hem alle eer te geven die Hem toekomt. En om eeuwig voor Hem en met Hem te leven.

Deze God verdient alle eer.

Nader Bekeken wordt nieuw!

Van de redactie

Nader Bekeken krijgt een nieuw uiterlijk. Met ingang van het septembernummer willen we het vernieuwde blad laten verschijnen. Een blad dat er wel anders uitziet maar toch inhoudelijk hetzelfde zal blijven.

Met hulp van deskundigen op het gebied van grafisch ontwerp en journalistiek wordt momenteel gewerkt aan de restyling.

Nader Bekeken – *Woord & Wereld* magazine: het vertrouwde blad in een nieuwe outfit!